

PRZYMNOŻYĆ (22) *vb pf*

o jasne.

inf przymnożyć (7). ◇ *fut* 2 sg przymnożysz (3). ◇ 3 sg przymnoży (5). ◇ *praet* 3 sg *m* przymnożył (2). *f* przymnożyła (1). ◇ *imp* 2 sg przymn(o)ż (3). ◇ *con* 3 sg *m* by przymnożył (1).

Sł stp, Cn brak, Linde bez cytatu.

1. *Spowodować zwiększenie, powiększenie; augmentare HistAl; adaugere Vulg; cumulare, distendere, grandire Mącz; multiplicare PolAnt [w tym: kogo, czego (18)] (20) :*

a. *O ilości lub wartości materialnej (8) :* Dochodow/ prołżę/ rácz łtrzedz w moiey mále/ Tobie ku chwale. A przymnożyłzi/ nie mień moiey chęci *GrabowSet* M4v.

przymnożyć komu (5): HistAl E; Leop 2.Reg 24/3; A ták to co Bog dał zbieraymy przez vbogie wniebie/ á Pan Bog ná onym świecie przymnoży nam wšytkiego. SkarŻyw 101; Po długimli po krotkimli czásie/ przyłzedł on przekłety óciec kłamłtwa/ [...] Lucyper/ ktory [...] zazdrością y złością o ludzkie [szczęście] łię pokułł: áby Bogu w zgárdę [!]/ ludziom piekło ziednał/ á łobie towarzystwa [= towarzyszy] w mękách przymnożył. SkarŻyw 260. Cf Zwrot.

przymnożyć w co (1): kto łye wtéy Complexiéy [sangwinicznej] náyduie/ [...] zázwdy zdrów bywa: chyba łżby zdrowia náłrgawłzy/ dobrá ónę krew odmienić/ á zákázić miał/ y w nią przymnożyć/ któróreyle z łtych trzech/ phlegmy/ kolery/ álbo melánkoliéy *Oczko* 33v.

W połączeniu z określeniem krotności (1): Leop 2.Reg 24/3 cf Szereg.

W przeciwstawieniu: »przymnożyć ... umniejszyć« (1): Wedle mnołtwa łat przymnożyłz ceny iego [gruntu]/ á wedle máłóci łat vmnieyłzyłz ceny iego *BudBib Lev* 25/16.

W charakterystycznych połączeniach: przymnożyć ceny [czego], flegmy, kolery, ludu, melankolijej, towarzystwa [= towarzyszy], wšytkiego.

Zwrot: »[komu] więcej [czego] przymnożyć« (1): Bowiem tego coł ty karał też przełładowáli/ By mu wyęcey ran przymnożyć o tym łie łtárali [et super dolorem vulnerum meorum addiderunt Ps 68/27]. *LubPs Qv.*

Szereg: »przymnożyć a przysporzyć« (1): Y rzekł Ioáb do Krolá: Przymnołz á przyłporz Pánie Boże [Aaugeat Dominus Deus] ludu pánu memu Krolowi thák wiele iáko go theraz ielth *Leop 2.Reg 24/3.*

b. *O abstraktach (11) :* powiádam ia/ ielłi cíáło wypurguie przedtym/ iáko to powinien/ prágnienie nie przydzie á téz winá álbo piwá wten czás wlać co wzóładek/ nic inłzého niebędzie/ iedno przymnożyć choroby/ á przyczynić łurowóci wżyłách *Oczko* 19.

przymnożyć komu (5): Boże ij panie náłł/ chwála matczyna má ijłtz w łyna/ niecháy tedy poydzie chwála iéy ku chwále twé/ [...] tzo iey chwály vczyniłs łobie ié przymnožiłs. *OpecŻyw* 180; Curas hominum distendere, Prace á łtárania ludzióm przimnożyć. *Mącz* 444d; *SkarŻyw* 171; tak náwet vpornie łię łrózy [ból]. Ze gdy co myłłę męki mi przymnoży. *RybGęłli Dv;* Y rzekli Apołtołowie Pánu: Przymnołz nam wiáry. *WujNT Luc* 17/5.

W połączeniu z określeniem krotności (1): znowu mu [biskup św. Teofilowi] gołpodárltvo kołcielne poruczył: dáiac mu moc y władzá ná wšytki dobrá kołcielne: y owłzem czci mu dwoiáko przymnożył. *SkarŻyw* 171.

W charakterystycznych połączeniach: przymnożyć choroby, czci, męki, prace, starania, surowości, wiary.

Przen: Przyspieszyć (1) : Testudineum istum tibi ego grandibo gradum, Chceć tego twego żółwiowego chodu przimnożyć. To yeft yáko my mowiemy o wierę cie náuczę chodzić álbo tańcować. Mącz 148c.

α. *O cnocie [komu] (1) : O Krzyżu bądź pozdrowion iedyna nádzieio/ thego męki tzału/ przymnożz nabożnym [prawiedliwości KrowObr 162.*

β. *O uczuciach i doznaniach [komu, (W przen) czemu] (3) : Mącz 71d; Spráwá święta/ radości wżytkim przymnożyła/ Iákiey rownia po dziś dzień w tych państwach nie była. SapEpit A3v.*

[przymnożyć czym: Ach by było łáfkáwsze łzczeście rzeczom twoim/ Siłác mogła przymnożyć počiech życiem swoim GrochPlankty A4.]

W charakterystycznych połączeniach: przymnożyć nieprzyjaźni, pociech, prace, radości, starania.

W przen (1) : A oná [Orszulka] (by był bóg chciał) dłuższym wiekiem swoim/ Siła počiech przymnożyć mogła oczom moim. KochTr 6.

c. *O czasie trwania (1) : Synu miły rozum twoy ieft ořobny dar Boży/ Kto gi ma w nim fie kocha dni swoich przymnoży. BielKron C4.*

2. *Spowodować powstanie [czego] (1) : ktore złączenie [dwi planet zwierchnich]/ moc swoię ku zámieniu słońcá przyłączy: s ktorego przyłączenia iedná złość drugiey przymnoży. LeovPrzep B3v.*

3. *Przyłączyć [co k komu] (1) : Wybáwił Milcyádes z wielkiego łtráchu Greki/ y przymnożył k nim wiele inych państw/ s częgo mu dzyękowáli Grekowie BielKron 116v.*

Synonimy: 1. przyczynić, przydać, przysporzyć; 3. przyłączyć.

Formacje współrdzenne cf MNOŻYĆ.

Cf PRZYMNOŻENIE, PRZYMNOŻONY